

VT2021

Studiehandledning

Välfärdsrätt I, 7,5 hp

Introduction to Welfare Law, 7,5 ECTS Credits

(Uppdaterad: 2021-03-15)

Kursansvarig: Jenny Johansson, jenny.a.johansson@liu.se

Examinator: Jenny Johansson

Välfärdsrätt I, 7,5 hp

Kurskod 745G65

Inledning

Inledning

Det är nu dags för din första kurs i välfärdsrätt på socionomprogrammet. Kursen innebär en introduktion till juridik och juridisk metod. För dig som saknar rättsliga kunskaper sedan tidigare kan mötet med juridiken innebära att en helt ny värld öppnar sig ur både språk-, tanke- och värderingsmässigt perspektiv. Att ge sig ut på en sådan resa kan vara spännande men också utmanande och påfrestande. Vi är flera lärare som står beredda att guida dig på turen.

För att du ska få ut så mycket som möjligt av kursen är det viktigt att du redan från dag ett är så förberedd som möjligt. Om du vill förbereda dig inför kursen föreslås att du börjar med att läsa Zanderin & Staafs bok *Rätt och rättssystem*.

Vad gäller lagtext är det ditt ansvar som student att säkerställa att du har uppdaterad (nu gällande) lagtext att tillgå som du har tillgång till både under seminarier och föreläsningar. Det kan vara i form av lagbok eller genom internet. Tänk på att du så tidigt som möjligt bestämmer dig för hur du vill hantera lagtext så att du hinner bli bekväm med materialet innan tentamen kommer. Det finns ett flertal olika lagböcker (röd, blå, grön etc.) i olika prisklasser. Det kan vara bra att veta att om en lag skulle saknas i den bok du har valt så är det helt ok att komplettera med utdrag från internet. Om du söker via riksdagens hemsida <https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/> så vet du att du får den senaste versionen.

Välfärdsrätt har ett brett fokus och i denna introduktionskurs fokuserar vi främst på det som brukar kallas civilrätt, alltså rättsområden som har att göra med förhållandet mellan enskilda, t ex avtals-, familje-, person-, hyresrätt. Vi kommer också in på den offentliga rätten genom process- och straffrätt. Även den internationella rätten berörs kort. Vi går också igenom grunderna i juridik och allmän rättslära, och ni kommer under hela kursen att öva på juridisk metod för att lösa problem som har relevans för socialt arbete. Kursen är en förberedelse inför ett yrke där rätten, genom myndighetsutövning och lagtillämpning ibland utgör kärnverksamheten.

Syftet med denna studiehandledning är att vara en hjälp för dig att orientera dig genom kursen. Inledningsvis presenteras kursens mål och innehåll samt obligatorisk kurslitteratur. Du hittar även dessa formella dokument på socionomprogrammets hemsida och via lärplattformen LISAM. Vid kursstart kommer studiehandledningen kompletteras med ett utförligare detaljschema innehållande hänvisningar till litteratur samt instruktioner till olika övnings- och seminarietillfällen.

Kursens lärandemål

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna:

- redogöra för rättssystemets allmänna uppbyggnad, juridisk rättskälle- och metodlära, instansordningen samt processrättsliga principer,
- redogöra för hur internationella konventioner om mänskliga rättigheter (MR-konventioner) och EU-rätten förhåller sig till svensk rätt,
- redogöra för allmän avtalsrätt med särskilt fokus på person-, familj- och hyresrätt av betydelse för socialt arbete samt det straffrättsliga systemets uppbyggnad.
- tillämpa juridisk metod med fokus på person-, familje- och hyresrätt
- reflektera kring och kritiskt granska lagars utformning, tillämpning och tolkning av betydelse för socialt arbete samt rättens betydelse ur ett klass-, genus- och etnicitetsperspektiv

Kursen innehåll

Kursen inleds med en introduktion till rätten som normsystem och arbetsmetod genom att behandla rättssystemets uppbyggnad, juridisk rättskälle- och metodlära, olika typer av rättsliga normer, samt domstolarnas instansordning. Grundlagarna, EU-rätten och Europakonventionen liksom andra MR- konventioner av betydelse för att förstå det svenska rättssystemets uppbyggnad och rättens tillämpning behandlas.

Vidare introduceras allmän avtalsrätt och vilken relevans den kan ha för socialt arbete. Personrättsliga frågor behandlas, som exempelvis vad ett rättssubjekt och rättslig handlingsförmåga är liksom frågor om olika typer av ställföreträdarskap m.m. Därefter behandlas familj- och hyresrätt av betydelse för socialt arbete.

Det familjerättsliga avsnittet innefattar äktenskapsrätt, samborätt samt barnrätt. Det innefattar frågor om underhåll, fastställande av fader- och föräldraskap, moderskap och frågor om vårdnad, boende och umgänge. Hyresrätten behandlar besittningsskydd, olika uppsägningsgrunder och socialtjänstens roll.

Slutligen behandlas det straffrättsliga systemets uppbyggnad, med inriktning mot brott och påföljder som har koppling mot det sociala arbetet. Även processrätt med inriktning mot det straffprocessrättsliga systemet ingår här.

Den juridiska metoden tränas praktiskt under kursens gång i rättskällebibliotek som är lärarlösa och seminarier. På seminarierna arbetar vi med konkreta fall för att tillämpa kunskaperna från bibliotekierna. Vikten av att reflektera kring rättens utformning, tillämpning och konsekvenser särskilt ur ett klass-, genus- och etnicitetsperspektivet med relevans för socialt arbete genomsyrar kursen.

Examination

Examinationen sker genom

- aktivt deltagande i seminarier med skriftliga och muntliga gruppvisa förberedelseuppgifter, betygsskala u/g
- aktivt deltagande i seminarier med skriftliga och muntliga gruppvisa förberedelser, betygsskala d
- individuell skriftlig tentamen, betygsskala u/g/vg

För betyg godkänt krävs d eller godkänt på samtliga moment, för vg krävs därutöver vg på individuell skriftlig tentamen.

Salstentamen blir en så kallad distanstentamen, se mer information här; <https://www.student.liu.se/tenta/regler?l=sv>

Anmälan sker via studentportalen senast 10 dagar före tentamenstillfället. Tentan görs i programmet Wiseflow, där *inga* efteranmälningar kan göras.

Studerande som underkänts två gånger på kursen eller del av kursen har rätt att begära en annan examinator vid förnyat examinationstillfälle.

Den som godkänts i prov får ej delta i förnyat prov för högre betyg.

Mer information om examinationsformer och betygskriterier återfinns under särskilda rubriker senare i studiehandledningen.

Uppgifterna examineras alltid individuellt även om förberedelserna sker i arbetsgruppen. Examinationerna ska även ses som lärtillfällen.

Generell information om examination finns i Programhandboken.

Information om undervisning/arbetsformer

Introduktion

Kursens introduktion är ett viktigt tillfälle för det fortsatta arbetet i kursen. Där görs en närmare genomgång av kursens innehåll, arbets- och examinationsformer samt av litteraturen, allt med koppling till lärandemålen. Där ges också information om tidigare kursvärdering och ev. förändringar i kursen.

Föreläsningar

Föreläsningarna introducerar eller fördjupar olika delar i kursen i syfte att underlätta bearbetningen av svårtillgängliga rättsområden. Introduktionen och föreläsningar kommer i vissa fall att vara förinspelade och läggs då upp på kursens lisamsida och följs upp med en frågestund via zoom eller annat sätt. I andra fall kommer de ske live via zoom.

Seminarier, workshops och övningar

Seminarier - Under kursen anordnas seminarier som hålls i zoom. Dessa kräver ett förberedelsearbete enligt en trestegsmodell; Individuell förberedelse genom läsning av angivet material (1) som förberedelse till arbetet i de mindre arbetsgrupperna (2) som i sin tur är förberedelse inför rättskälledlaboratorierna (3). Seminarierna inklusive förberedelser ger tillfälle att belysa och problematisera valda delar av kursinnehållet. De innebär vidare en löpande träning i juridisk metod. Eftersom seminarierna bygger på förberedelser kommer tid, under seminarierna, *inte* lämnas till sådant arbete. Ni förväntas både som grupp och enskilt kunna redogöra för förberedelsearbetet. Studentprestationer under ett seminarium kan godkännas/underkännas både individuellt och i grupp. Vid underkänt eller vid frånvaro från ett seminarium ska en rest-/frånvarouppgift lämnas in. Dessa kommer framgå av detaljschemat. Godkänt seminariedeltagande är en förutsättning för godkänt på kursen.

Rättskälledlaboratorium – Inom ramen för kursen anordnas flera rättskälledlaboratorier som gruppen själv bestämmer tid och plats för. Dessa är lärarlösa och tiderna i time-edit är bara förslag. Syftet med rättskälledlaboratorierna är bland annat att du som student bli bekväm med relevanta lagar och få träning i att självständigt läsa och tillgodogöra dig rättsfall och annat rättskällematerial.

Rättsfallsöversikt - Under kursens gång förväntas du fylla i en så kallad rättsfallsöversikt enligt en under kursen tillhandahållen mall (läggs upp på Lisam). Förslagsvis arbetar ni med ifyllandet av översikten i era arbetsgrupper och under rättskälledlaboratoriet. Rättsfallsöversikten får tas med vid salstentamen.

Juridisk informationssökning – denna övning är tänkt att ge praktisk träning i juridisk informationssökning. Du får här bekanta dig med olika juridiska databaser och lära dig att hitta både lagtext, förarbeten, rättsfall samt JO-avgöranden. Målet är att känna till och kunna använda databaser med juridiskt material relevant för socialt arbete. Den som har egen, bärbar dator bör ta med denna. Info om hur denna genomförs kommer i detaljschemat.

LISAM

Den utbildningsplattform som används under kursen är LISAM <http://lisam.liu.se>. All kursinformation, olika kursdokument samt kurskommunikation läggs ut där.

Schema

Aktuellt schema finns i Time Edit, men förändringar i detta schema kan ske och ändringarna meddelas endast i detaljschemat på lisam. Var uppmärksam på uppdateringar och förändringar av schemat som kan ske, ibland med kort varsel, under kursens gång.

Lärare som medverkar i kursen

Jenny Johansson, socionom, adjunkt i välfärdsrätt samt kursansvarig
Pia Kjellbom, PhD och lektor i välfärdsrätt och examinator
Anna Lundberg, professor i välfärdsrätt
Christer Grönevall, jurist och domare i hyresnämnden
Sara Alzén, bibliotekarie
Hedvig Obenius, doktorand i välfärdsrätt
Hanna Scott, doktorand i välfärdsrätt
Sofi Jansson-Keshavarz, doktorand i välfärdsrätt

Examination och obligatoriska moment

Seminarium

Godkända seminarieprestationer är en förutsättning för godkänt på kursen. Om en seminarieprestation inte bedöms som tillräcklig av en lärare erhåller studenten/gruppen en restuppgift. Uppgiften utformas i förekommande fall tillsammans med läraren.

Frånvarouppgifter – den som inte kan närvara vid ett obligatoriskt seminarium förväntas lämna in en så kallad frånvarouppgift som kompensation. Uppgiftens utformning framgår av detaljschemat i direkt anslutning till det aktuella seminariet.

Rest-och frånvarouppgifter mailas till kursansvarige senast en vecka efter tentamen för att hinna rapporteras in i Ladok i tid. Dessa inlämningar kommer inte bedömas löpande under kursen.

Tentamen

Tentamen omfattar alla rättsområden som behandlats under kursen. Alla hjälpmedel är tillåtna utom samarbete.

Beslut om särskilda medel för pedagogiskt stöd i studiesituation pga. Funktionsnedsättning

Har du rätt till särskilt stöd genom beslut från koordinators för studenter med funktionsnedsättning ska du inför varje termin skicka in ditt beslut till. **adm.socialarbete@ikos.liu.se** Du ska också informera varje kursansvarig i samband med kursstart. Har inget intyg inkommit vid tentamens startdatum gäller ordinarie inlämningsförfarande.

Om du har särskilt stöd, i samband med salstentamen/distanstentamen i Wiseflow, är det genom tentamensservice som du ges detta stöd. Du måste vid anmälan meddela vilka extra resurser som krävs. Mer information finns på <https://www.student.liu.se/studentstod/funktionsnedsattning?!=sv>

Sammanställning av moment, provkoder, poäng och betygsnivåer

Moment/Modul	Uppgift	Poäng	Betyg
OBL5	Juridisk informationssökning	0 hp	D
SEM1	Juridisk metod	0,5 hp	U eller G
SEM2	Familjerätt	0,5 hp	U eller G
OBL2	Hysesrätt	0 hp	D
OBL3	Personrätt	0 hp	D
OBL 4	Straffrätt	0 hp	D
TEN2	Skriftligt prov	6,5 hp	U, G el VG

Kriterier för betygssättning

För betyget *Godkänt* krävs att studenten kan:

- hitta och hänvisa till relevanta lagrum
- redogöra för grundläggande juridiska begrepp och rättsregler
- använda den juridiska metoden och tillämpa rättsliga kunskaper i syfte att lösa och ge svar på konkreta frågor

För betyg *Väl Godkänt* krävs att studenten har uppnått nivå G och, dessutom kan:

- redogöra för mer komplexa juridiska begrepp och regler
- när så är lämpligt, använda och hänvisa till flera rättskällor än enbart lagtext
- kritiskt reflektera över reglers tillämplighet och göra tydliga och väl genomtänkta avvägningar vid lösningen av konkreta frågor.

Fusk och plagiat

Med fusk menas att med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöka vilseleda examinator när en studieprestation ska bedömas. Om en examinator misstänker att en student fuskat ska hon/han anmäla det till Linköpings universitets disciplinnämnd, som sedan utreder ärendet och fattar beslut om eventuella disciplinära åtgärder.

Ytterligare information: <https://www.student.liu.se/studenttjanster/lagar-regler-rattigheter/disciplinarenden?l=sv>

En form av fusk är plagiering. Plagiat är att på ett otillåtet sätt använda sig av andras texter. Det är därför viktigt att som student försäkra sig om vilka regler och normer som gäller vid referat eller citat av andras texter. Mer information om vad plagiat innebär finns här: <https://www.student.liu.se/studenttjanster/lagar-regler-rattigheter/disciplinarenden/atgarder?l=sv>.

För att upptäcka plagiat sänds så gott som alla inlämnade texter till Urkund där texten jämför med andra texter som ligger lagrade i Urkunds databas.

Återkoppling

Återkoppling sker vid gemensam tentamensgenomgång. Tidpunkt anges via LISAM.

Kursutvärdering

Utvärdering är i alla sammanhang viktig och inom universitetet har vi en skyldighet att utvärdera och utveckla vårt arbete i förhållande till utbildningsplan, kursplaner och examinationsrätt. Utvärdering är också en vital del i socionomprofessionen, där all verksamhet bör följas upp och revideras utifrån utvärdering. Vid kursens slut kommer en utvärdering att sändas ut genom kursvärderingssystemet Evaluate. Du har 15 dagar på dig att fylla i utvärderingen. När utvärderingstiden är slut kommer du att få tillgång till en rapport som redovisar kursvärderingens resultat.

<https://insidan.liu.se/utbildningsadministration/evaluate?l=sv>

Kursen utvärderas också kontinuerligt i samband med föreläsningar och seminarier.

Kontakta oss gärna för att delge era synpunkter under kursens gång.

Lärande-Dialog och studentinflytande

I mitten på varje kurs ska en Lärande-Dialog äga rum. Tid och lokal finns anslaget på schemat (kan diskuteras vid kursintroduktionen när den bäst genomförs). Vid Lärande-Dialogen har du som student tillsammans med dina kurskamrater möjlighet att diskutera ditt eget lärande i relation till kursens lärandemål och hur upplägg, innehåll och arbetsformer/moment stödjer ditt lärande. Kursrepresentanterna (se nedan) ansvarar för Lärande-Dialogen. Kursansvarig är med för att både svara på frågor och få svar på egna frågor kring hur kursen fungerar.

Inom varje årskurs utses 2 - 3 kursrådsrepresentanter som för fram årskursens synpunkter vid studentrådet. Studentråd organiseras två gånger per termin.

Kurslitteratur

Kurslitteraturen finns på Studieinfo: <https://liu.se/studieinfo/kurs/745g65/vt-2021>